

„ECCLESIA DEI” PÁPAI BIZOTTSÁG

INSTRUKCIÓ

Őszentsége, XVI. Benedek pápa *Summorum Pontificum* motu propriójának végrehajtásáról

I. Bevezetés

1. XVI. Benedek pápa 2007. július 7-én kelt és 2007. szeptember 14-étől hatályos *Summorum Pontificum* motu propriója a római liturgia gazdagságát az egész Egyháznak hozzáférhetőbbé tette.

2. Ezen motu proprióval XVI. Benedek pápa egyetemes törvényt alkotott az Egyháznak, hogy korszerűbb szabályokról gondoskodjék a római liturgia 1962-ben érvényes gyakorlatát illetően.

3. Megemlítve a pápák kitartó gondoskodását a szent liturgia illetén gondozása, valamint a liturgikus könyvek átdolgozása terén, Őszentsége emlékezetbe idézte az emberemlékezet óta elfogadott és a jövőben is megtartandó ősi alapelvet: „minden egyes részegyháznak meg kell egyeznie az egyetemes Egyházzal nemcsak a hitbeli tanítás és a szentségi jelek tekintetében, hanem az apostoli és folytonos hagyomány által egyetemesen közvetített gyakorlatban is, és mindezt nem csak azért kell megtartani, hogy elkerülhetők legyenek a tévedések, hanem hogy a hitet a maga teljességében lehessen továbbadni, mivel az Egyház imádságának törvénye (*lex orandi*) megfelel hite törvényének (*lex credendi*).”¹

4. Ezenkívül az Apostoli Úr megemlíti azokat a római pápákat is, akik ebben a gondoskodásban a legnagyobb érdemeket szerezték, különösen Nagy Szent Gergelyt és V. Szent Piust. A pápa ugyancsak megemlékezik arról, hogy a liturgikus könyvek között mindig kiemelkedett a Római misekönyv, amely a századok folyamán egészen Boldog XXIII. János pápáig folyamatosan gyarapodott. Ezt követően a II. Vatikáni zsinat utáni liturgikus reform során VI. Pál 1970-ben új misekönyvet hagyott jóvá a latin rítusú egyház használatára, amelyet később számos nyelvre lefordítottak, és amelynek harmadik kiadását 2000-ben II. János Pál hirdette ki.

5. Egyes krisztushívők azonban, akik a II. Vatikáni zsinat előtti liturgikus formák szellemében nevelődtek, kifejezték azt az erőteljes vágyukat, hogy meg szeretnék őrizni az ősi hagyományt. Ezért II. János Pál 1984-ben külön enge-

¹ XVI. Benedek pápa: *Summorum Pontificum* motu proprio, AAS 99 (2007) 777; vö. *Institutio generalis Missalis Romani*, editio tertia [A Római misekönyv általános rendelkezései, harmadik kiadás]. 2002. 397.

délyt (*indultum*) kibocsátva, a Szentségi és Istentiszteleti Szent Kongregáció *Quattuor abhinc annos* levelével felhatalmazást adott a Boldog XXIII. János pápa által 1962-ben kihirdetett Római misekönyv használatára, de csak bizonyos feltételek fennállása esetén. Ezenkívül ugyancsak II. János Pál az 1988-ban kiadott *Ecclesia Dei* motu proprioval arra buzdította a püspököket, hogy ezt a felhatalmazást nagylelkű előzékenységgel alkalmazzák az összes ezt kérő krisztushívó javára. Hasonlóképpen járt el XVI. Benedek pápa is a *Summorum Pontificum* című motu proprio kihirdetésével, amellyel kapcsolatban érdemes itt emlékeztetni néhány, a római rítus ősbibb gyakorlatára (*usus antiquior*) vonatkozó lényeges alapelvet.

6. A Római misekönyv VI. Pál által kihirdetett szövegei és egészen XXIII. János utolsó kiadásáig visszamenő szövegei a római liturgia két kifejeződése, amelyeket „rendesnek” és „rendkívülinek” nevezünk, hiszen az egyetlen római rítus két gyakorlatáról van szó, amelyek egymás mellett állnak. Mindkét forma ugyanis az Egyház egyetlen *lex orandi*-jének kifejeződése. A „rendkívüli formát” tiszteletreméltó és ősi gyakorlata miatt a neki kijáró tisztelettel meg kell őrizni.

7. A *Summorum Pontificum* motu proprio-hoz csatlakozik a pápának a püspökökhöz írt és ugyanazon a napon kelt kísérőlevele (2007. július 7.), amely részletesen szól a motu proprio kiadásának körülményeiről, továbbá szükségességéről is; hiszen újabb törvényeket kellett alkotni, mivel hiányoztak a római liturgia 1962-ben érvényes gyakorlatát egyértelműen rendező szabályok. Ugyancsak új törvényhozási aktusra volt szükség amiatt, hogy az új misekönyv kiadása után nem tartották szükségesnek, hogy szabályokat alkossanak az 1962-es liturgikus gyakorlatról. Mivel azonban idővel egyre nőtt azon hívek száma, akik kérték a „rendkívüli forma” ünneplését, a törvényeket meg kellett hozni. XVI. Benedek többek között arra figyelmeztet: „A Római misekönyv két kiadása nem áll ellentmondásban egymással. A liturgia történetét a növekedés és haladás jellemzi, nem pedig a törés. Amit az előző nemzedékek szentnek tartottak, a mi számunkra is szent és nagyszerű marad, és nem lehet egyik pillanatról a másikra teljes egészében megtiltani vagy egyenesen károsnak ítélni.”²

8. A *Summorum Pontificum* motu proprio kiemelkedő módon fejezi ki a római pápa Tanítóhivatalát és kormányzati, valamint a szent liturgia szabályozására vonatkozó feladatát,³ továbbá Krisztus helytartójaként és az egész Egyház pásztoraként kifejtett gondoskodását.⁴ A motu proprio célja, hogy:

- a) minden hívőnek felkínálja mint megőrzendő értékes kincset a római liturgiát annak ősbibb gyakorlatában;
- b) garantálja és valóban biztosítsa ezen római liturgia gyakorlatát az azt kérőknek, abban a meggyőződésben, hogy az 1962-ben érvényes római li-

² XVI. Benedek pápa: *Levél az egész világ püspökeihez az 1970-es reform előtti római liturgia használatáról szóló motu proprio bemutatásáról*, AAS 99 (2007) 798.

³ Vö. CIC 838. kán., 1. § és 2. §.

⁴ Vö. CIC 331. kán.

turgia gyakorlása a hívek javára megadott felhatalmazás, amelyet ezért kiterjesztőleg kell értelmezni azon hívek érdekében, akik annak elsődleges címzettjei;

c) elősegítse a kiengesztelődést az Egyház kebelében.

II. Az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság feladatai

9. A pápa az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottságnak rendes helyettesi hatalmat méltóztatott adni az illetékességi körébe tartozó összes ügyben, különösen ami a *Summorum Pontificum* motu proprio rendelkezéseinek végrehajtása és megtartása fölötti őrkdést illeti (vö. 12. cikkely).

10. 1. §. Az egykor II. János Pál által megadott, továbbá XVI. Benedek által megerősített felhatalmazásokon túl (vö. *Summorum Pontificum* motu proprio, 11. és 12. cikkely) a Pápai Bizottság ezt a hatalmat hierarchikus előjáróként azon felfolyamodások elbírálásában is gyakorolja, amelyeket bármely ordináriusnak a motu proprioval ellentétesnek tűnő egyedi közigazgatási aktusával szemben törvényesen eléje terjesztettek.

2. §. A Pápai Bizottság által kiadott határozatok a jog szabályai szerint megámadhatók az Apostoli Szigatúra Legfelső Bíróságánál.

11. Az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság feladata, hogy — az Istentiszteleti és Szentségi Fegyelmi Kongregáció előzetes jóváhagyásával — gondoskodjék a római rítus „rendkívüli formájára” vonatkozó liturgikus könyvek kiadásáról.

III. Részletes szabályok

12. Ez a Pápai Bizottság a rá bízott tekintélynél fogva és az általa bírt felhatalmazások alapján, az egész világ püspökeinél elvégzett felmérést követően, azzal a szándékkal, hogy biztosítsa a *Summorum Pontificum* motu proprio helyes értelmezését és hűségese végrehajtását, kiadja a jelen instrukciót az Egyházi törvénykönyv 34. kánonjának szabályai szerint.

A megyéspüspökök illetékessége

13. Az Egyházi törvénykönyv szerint a megyéspüspökök feladata a liturgia fölötti őrkdés, hogy biztosítsák a közérdeket és hogy egyházmegyéikben minden méltón, békésen s higgadtan történjék,⁵ követve a római pápának a *Summorum Pontificum* motu proprioiban világosan kifejtett szándékát.⁶ Ha vita támad-

⁵ CIC 223. kán., 2. §; 838. kán., 1. § és 4. §.

⁶ Vö. XVI. Benedek pápa: *Levél az egész világ püspökeihez az 1970-es reform előtti római liturgia használatáról szóló motu proprio bemutatásáról*, AAS CIC (2007) 799.

na vagy alapos kétség merülne fel a „rendkívüli forma” ünneplésével kapcsolatban, ennek megítélése az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottságnak van fenntartva.

14. A megyéspüspök feladata biztosítani a szükséges támogatást, hogy a *Summorum Pontificum* motu proprio szándéka szerint kellő tiszteletet tanúsítsanak a római rítus „rendkívüli formája” iránt.

A hívek csoportja

(vö. *Summorum Pontificum* motu proprio, 5. cikkely, 1. §)

15. A hívek csoportját akkor nevezzük „állandónak” (*stabilter existens*) a *Summorum Pontificum* motu proprio 5. cikkelyének 1. §-a értelmében, ha egy adott plébániához tartozó olyan személyek alkotják, akiket —még ha a motu proprio közzététele után is— a liturgiának az ősibb gyakorlat szerinti tisztelete gyűjtött egybe és akik ennek ünneplését kérik a plébániatemplomban, ill. egy kápolnában vagy házikápolnában; ez a csoport létrejöhet több plébániához vagy egyházmegyéhez tartozó személyekből, akik az említett cél elérésére együtt jelentkeznek egy plébániatemplomban vagy kápolnában.

16. Ha egy pap más személyekkel együtt esetleg jelentkezik egy plébániatemplomban vagy kápolnában azzal, hogy a „rendkívüli forma” szerint kíván szentmisét bemutatni a motu proprio 2. és 4. cikkelyének szabályai szerint, a plébános vagy templomigazgató, ill. a templomot ellátó pap engedje meg neki a misézést, figyelembe véve azonban az adott templom liturgikus ünnepléseinek beosztását.

17. 1. §. Az egyes esetek elbírálásakor a plébános vagy templomigazgató, ill. a templomot ellátó pap bölcs megítéléssel járjon el, a lelkipásztori buzgóságtól vezérelve és a nagylelkű befogadókészség szellemében.

2. §. Ha a csoport kevés hívőből állna, a helyi ordináriushoz kell fordulni, hogy jelöljön ki egy templomot, amelyben a hívek összegyűlhetnek ezekre a szertartásokra, hogy ezáltal könnyebb legyen nekik a tevékeny részvétel és a szentmise ünneplése is méltóbbá váljék.

18. A kegyhelyeken és zarándokhelyeken adják meg a „rendkívüli forma” szerinti ünneplés lehetőségét az ezt kérő zarándokcsoportoknak (vö. *Summorum Pontificum* motu proprio, 5. cikkely, 3. §), ha alkalmas pappal rendelkeznek.

19. A „rendkívüli forma” szerinti ünneplést kérő krisztushívők ne nyújtsanak támogatást, és ne legyenek tagjai olyan társaságoknak, amelyek kétségbe vonják a „rendes forma” szerinti szentmiseáldozat és szentségkiszolgáltatás érvényességét és törvényességét, ill. amelyek bármely módon ellenségesek a római pápával, az egész Egyház pásztorával szemben.

Az alkalmas papok

(vö. *Summorum Pontificum* motu proprio, 5. cikkely, 4. §)

20. Ami azokat a feltételeket illeti, amelyek alapján egy pap alkalmasnak (*idoneus*) tekinthető a „rendkívüli forma” szerinti ünneplésre, az alábbi megállapításokat kell tenni:

- a) bármely pap, aki ebben a kánonjog szabályai szerint⁷ nincs akadályozva, alkalmasnak tekintendő a szentmise „rendkívüli formában” való ünneplésére;
- b) ami a latin nyelv használatát illeti, a celebrálni szándékozó papnak rendelkeznie kell azzal a tudással, amely lehetővé teszi neki a szavak helyes kiejtését és jelentésük megértését;
- c) ami pedig a rítus végzését illeti, alkalmasnak kell tartani mindazokat a papokat, akik önként vállalják a „rendkívüli forma” szerinti ünneplést, és akik már korábban is használták azt.

21. Az ordináriusok nyomatékosan fel vannak kérve arra, hogy a papság képzésével biztosítsanak lehetőséget a „rendkívüli formában” való ünneplés készségének adekvát elsajátítására; mindez különösen érvényes a szemináriumokra, amelyeknek gondoskodniuk kell a papnövendékek megfelelő képzéséről a latin nyelvnek⁸ és —ha a körülmények úgy kívánják— magának a római rítus „rendkívüli formájának” elsajátítása révén.

22. Azokban az egyházmegyéekben, ahol nincsenek alkalmas papok, a megyéspüspök nyugodtan kérhet segítséget az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság által létrehozott intézetek papjaitól akár azért, hogy ők celebráljanak, akár pedig, hogy másokat tanítsanak meg a celebrálásra.

23. A római rítus „rendkívüli formája” szerinti misének nép nélkül vagy csak egyetlen ministráns részvételével való bemutatására bármely áldozópap —akár világi, akár szerzetes— felhatalmazást kapott (vö. *Summorum Pontificum* motu proprio, 2. cikkely). Ezekben a szertartásokban tehát a papok a motu proprio szabályai szerint nem szorulnak rá az ordináriusok vagy az előljárók semmilyen külön engedélyére.

A liturgikus fegyelem és az egyházfegyelem

24. A „rendkívüli forma” liturgikus könyveit úgy kell alkalmazni, ahogy vannak. Mindenki, aki a római rítus „rendkívüli formájában” akar celebrálni, köteles tudni és a szertartások során helyesen alkalmazni a vonatkozó rubrikákat.

⁷ Vö. *CIC* 900. kán., 2. §.

⁸ Vö. *CIC* 249. kán.; vö. II. Vatikáni Zsinat: *Sacrosanctum Concilium* rendelkezés, 36. p.; *Optatum totius* nyilatkozat [sic! helyesen: „határozat”], 13. p.

25. A régi Misekönyvbe az új szenteket és az új prefációk némelyikét be lehet —sőt be kell— illeszteni,⁹ azon szabályok szerint, amelyek nemsokára megjelennek.

26. A *Summorum Pontificum* motu proprio 6. cikkelyében írtakkal kapcsolatban azt kell mondani, hogy a szentmisének az 1962-es Misekönyvben található olvasmányai felolvashatók vagy csak latinul, vagy latinul és ezt követően népnyelvi fordításban, vagy —az olvasott misékben— pusztán népnyelven.

27. Ami a „rendkívüli forma” ünneplésére vonatkozó fegyelmi szabályokat illeti, alkalmazzák az 1983-ban kihirdetett Egyházi törvénykönyv egyházfegyelmét.

28. Ezenfelül viszont, minthogy különös törvényről van szó, a saját tárgyát illetően a *Summorum Pontificum* motu proprio hatályon kívül helyez minden olyan, a szent rítusokra vonatkozó és 1962 után kihirdetett liturgikus törvényt, amely nincs összhangban az 1962-es liturgikus könyvek rubrikáival.

A bérmálás és a papszentelés

29. A bérmálás régi formulájának alkalmazására való felhatalmazást a *Summorum Pontificum* motu proprio megerősítette (vö. 9. cikkely, 2. §), ezért a „rendkívüli forma” helyett nem kell szükségszerűen alkalmazni az újabb formulát, amely a VI. Pál-féle *A bérmálás rendjé*-ben található.

30. Az első tonzúrát, a kisebb rendeket és a szubdiakonátust illetően a *Summorum Pontificum* motu proprio semmilyen változást nem hozott az 1983-as Egyházi törvénykönyv fegyelmeiben, ezért a megszentelt élet azon intézményeiben és az apostoli élet azon társaságaiban, amelyek az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság alá tartoznak, az örökfogadalmas tag, ill. az apostoli élet klerikusi társaságába véglegesen felvett személy a diakonátus felvételével inkardinálódik mint klerikus az illető intézetbe vagy társaságba, az Egyházi törvénykönyv 266. kánonja 2. §-ának szabályai szerint.

31. Egyedül a megszentelt élet azon intézményeinek és az apostoli élet azon társaságainak szabad használniuk az 1962-es Római pontifikálét a nagyobb és kisebb rendek feladására, amelyek az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság alá tartoznak, valamint azoknak, amelyek a „rendkívüli forma” liturgikus könyveinek gyakorlatát követik.

A Római breviárium

32. Minden klerikus felhatalmazást kap az 1962-es Római breviárium használatára, amint az a *Summorum Pontificum* motu proprio 9. cikkelyének 3. §-ában található, mégpedig teljes formában és latin nyelven.

⁹ Vö. XVI. Benedek pápa: *Levél az egész világ püspökeihez az 1970-es reform előtti római liturgia használatáról szóló motu proprio bemutatásáról*, AAS CIC (2007) 799.

A szent háromnap

33. A korábbi liturgikus hagyományhoz ragaszkodó hívek csoportjának joga van ahhoz, hogy ha van alkalmas papjuk, magát a szent háromnapot is megünnepelhessék a „rendkívüli forma” szerint. Ha pedig nincs olyan templom vagy kápolna, amelyet kizárólag az efféle ünneplések végzésére jelöltek ki, a plébános vagy az ordinárius — az alkalmas pappal egyetértésben — biztosítson kedvezőbb lehetőséget a lelkek javának elérésére, nem zárva ki a lehetőséget a szent háromnap szertartásainak megismétlésére ugyanabban a templomban.

A szerzetesrendek rítusai

34. A szerzetesrendek tagjainak szabad használniuk az 1962-ben érvényes saját liturgikus könyveiket.

A Római pontifikále és a Római rituále

35. Fenntartva a jelen Instrukció 31. p.-jában írtakat, és ugyanezen Instrukció 28. p.-jének értelmében szabad használni az 1962-ben érvényes Római pontifikálét, Római rituálét és Püspöki ceremóniálét.

XVI. Benedek pápa az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság alulírott bíboros Elnökének a 2011. évi április hó 8. napján adott kihallgatása alkalmával ezt az Instrukciót jóváhagyta és közzétételét elrendelte.

Kelt Rómában, az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság székhelyén,
a 2011. évi április hó 30. napján, V. Szent Pius emléknapján.

WILLIAM LEVADA bíboros

Elnök

Mons. GUIDO POZZO

Titkár